همراهان بدون مرز

ما به قدرت آگاهی و آموزش باور داریم

شماره دوم – فروردین ۱۴۰۰– آپریل ۲۰۲۱

کرونا و آموزش

انجمن همراهان بدون مرز به شماره ثبت ۴۱۴۸۴۵۲۷ در دانمارک
https://rwb.charity

همراهان بدون مرز
شماره دوم - فروردین۱۴۰۰ - آپریل ۲۰۲۱

فهرست

چرا باید خیریه‌ها با یکدیگر همکاری کنند؟---------- ۱
دانش‌آموز کنونی و فردایی مبهم ---------- ۲
آموزش در دوران بیماری همه‌گیر---------- ۳
بی دبستان ---------- ۵
کرونا و فقر آموزشی ---------- ٦
انجمن در سه ماه گذشته ---------- ۷

صاحب امتیاز: انجمن همراهان بدون مرز
مدیر مسئول: کارگروه تشکیلات انجمن همراهان بدون مرز
سر دبیر: ناصر پویافر
طراح جلد: مهتاب علیزاده
ویراستار: مهرناز صالحیان، الهام دهقان
صفحه بندی: ریحانه کلهر
هیئت تحریریه: سینا صداقت نژاد، حامد سقایی، مهسا رویین تن
آصفه غدیری بیدهندی، فهیمه ضیائی

با تشکر از کارگروه مالی، کارگروه تولید محتوا

ایمیل نشریه socialmedia@rwb.charity

چرا باید خیریه‌ها با یکدیگر همکاری کنند؟

سینا صداقت نژاد - سرپرست انجمن همراهان بدون مرز

تکـثر در ارگان‌هـا و سـازمان‌های مـردم نهـادی کـه در زمینـه‌ی امـور خیریـه و بهبـود معضـلات اجتماعـی فعالیـت می‌کننـد از نظـر نگارنـده امـری مثبـت قلمـداد می‌شـود. بـا توجـه بـه اینکـه هـر سـازمان مخاطبـین خـاص خـود را دارد و می‌توانـد بـر روی موضوعـات و معضـلات مختلـف اجتماعـی فعالیـت داشـته باشـد، ایـن تکـثر منجـر بـه درگـیری بدنـه‌ی بزرگـتری از اجتمـاع می‌شـود و نتیجتـا معضـلات بیشـتری تحـت رصـد جامعـه مـدنی قـرار خواهـد گرفـت. سـازمان‌های مـردم نهـاد قـدرت جامعـه‌ی مـدنی هـر کشـور را افـزون می‌کننـد و درگـیری حداکـثری جامعـه بـا ایـن امـور ایـن قـدرت را افزایـش خواهـد داد. ولی در کنـار ایـن نـکات مثبـت، تکـثر بـه معنـی ایجـاد نهادهـای کوچکـتر اسـت کـه قـدرت اجـرایی کمـتری خواهنـد داشـت و خـواه یـا ناخـواه بایـد بـر روی امـوری متمرکـز شـوند کـه بـا تـوان مـالی و اجـرایی آنهـا هم‌خـوانی دارد. ایـن بـه معـنی اجـرای پروژه‌هـای کوچـتری اسـت کـه هـر چنـد از اهمیـت بـالایی برخـوردار هسـتند، ولی بعـد اجـرایی و تاثـیرات محدودتـری خواهند داشت.

اینجاسـت کـه اهمیـت همکاری‌هـای بـین سـازمانی پررنـگ می‌شـود. همکاری‌هـای بـین سـازمانی از منظرهـای مختلـف دارای اهمیـت بـالایی اسـت. ایـن همکاری‌هـا از دوبـاره‌کاری، اتـلاف سرمایـه و اجـرای کارهـای ناقـص جلوگـیری می‌کنـد و بـا تعریـف پروژه‌هـای مشـترک، تـوان انجـام پروژه‌هـای بزرگـتر و زیرسـاختی را ممکـن می کنـد. در کنـار ایـن، می‌تـوان بـا ایجـاد بانـک داده‌ی مشـترک از تجربیـات و فعالیت‌هـای مشـابه، دسـت بـه انتقـال تجربیـات زد کـه ایـن خـود بهـره‌وری را افزایـش خواهـد داد. ایـن قبیـل همکاری‌هـا می‌توانـد بـه حـل مشـکلات و معضـلات اجـرایی مشـترک نـیز کمـک کنـد کـه بعضـا سـد بـزرگی بـر سر راه ایـن قبیـل فعالیـت هاسـت. مشـکلاتی همچـون اخـذ مجـوز از نهادهـای مسـئول، همـکاری بـا سـازمان‌های دولـتی و بـررسی راه‌هـای بهینه برای جمع‌آوری یاری برای پروژه‌های مختلف، در همین دسته قرار می‌گیرند.

همراهـان بـدون مـرز، بـا همـین رویکـرد از سـالیان گذشـته بـه فکـر همـکاری بـا دیگـر خیریه‌هـای ثبـت شـده در خـارج از کشـور بوده‌اسـت و ایـن همکاری‌هـا را راهـی بـرای گسـترش بیـش از پیـش ایـن قبیـل امـور و جـذب مشـارکت بیشـتر از هم‌وطنـان خـود می‌دانـد. در پـروژه‌ی مهرانـه ۹۹ بـا انجمـن "لبخنـد بسـازیم" و بنیـاد "دسـتان" همکاری‌هـای مشـترکی تعریـف کردیـم کـه ختـم بـه تجهـیز چندیـن مدرسـه در اسـتان خوزسـتان، سـاخت یـک بـاب کتابخانـه و مشـارکت در پروژه‌هـای آب‌رسـانی در سیسـتان و بلوچسـتان، و همچنـین رهـن کامـل و تجهـیز یـک خوابـگاه جدیـد بـرای کـودکان بی‌سرپرسـت در اسـتان لرسـتان شـد. در ادامـه‌ی ایـن راه، از سـال ۹۹ مذاکـراتی را بـا "مـادران علیـه فقـر" آغـاز کردیـم کـه ایـن مذاکـرات ختـم بـه اولـین پـروژه‌ی مشـترک ایـن دو انجمـن در طـرح عیدانـه ۱۴۰۰ شـد. در پـروژه‌ی عیدانـه ۱۴۰۰ بـه صـورت مشـترک بـرای تکمیـل سـاخت یـک بـاب مدرسـه در روسـتای خسـروآبـاد اسـتان خراسـان جنـوبی مشـارکت جـذب کردیـم کـه ایـن پـروژه در حـال حـاضر در حال اجرا است.

همراهـان بـدون مـرز بنـا دارنـد کـه ایـن همکاری‌هـا را در سـال آینـده نـیز ادامـه دهنـد. در قبـال ایـن همـکاری در کنـار اجـرای پروژه‌هـای منظـم و ماهیانـه انجمـن، می‌تـوان بـه فکـر بهبـود زیرسـاخت‌های آمـوزشی کشـور بـود کـه ایـن امـر از طریـق تعریـف پروژه‌هـای مشـترک ممکـن خواهـد بـود. بـا ایـن حسـاب بـرای پروژه‌هـای آتی همچـون مهرانـه ۱۴۰۰ نـیز بـه فکـر همکاری‌هـای مشـابه بـا انجمـن مـادران علیـه فقـر و دیگـر انجمن‌هـای خیریـه خارج از کشور خواهیم بود.

دانش آموز کنونی و فردایی مبهم

حامد سقایی

یک میلی گرم از ویروس کرونا در دنیا کافی بود که به یکباره سکوت خیابان‌ها را فرا بگیرد. نه دیگر صبح‌ها در خیابان خبری از چهره‌ی دانش آموزی بود که با خنده‌هایش، با گریه هایش و یا با چهره‌ی خواب آلودش در مسیر مدرسه باشد و نه سروصدایی از مدیر و ناظم بود که با فریادهایش پشت میکروفون مدرسه، دانش آموزان را به خط کند.

دانش‌آموزی که تا پیش از این، در مدرسه، نه تنها تحصیل علم می‌کرد که گام به گام ارتباط با اجتماعی غیر از خانواده را تجربه می‌کرد، در کوتاه زمانی مجبور به نشستن و چشم دوختن به ارتباط اجتماعیِ مجازی و غیر ملموس شد.

مدرسه‌ای در خانه که به زعم بسیاری از کارشناسان از لحاظ تربیتی بسیار کم اثرتر از حضور در مدرسه است و در پی آن کاهش مهارت‌های ارتباطی، کاهش مشارکت اجتماعی، ضعف تربیت اجتماعی و علمی و.... را به همراه دارد(۱).

این مشکلات بزرگ برای روح، روان و تحصیل بچه‌ها علاوه بر چالش‌هایی که با خود در خانواده‌ها به همراه دارد، تازه در مورد دانش آموزانی صدق می کند که در آن خانواده توانایی پرداخت هزینه‌های ناشی از تحصیل از راه دور را دارند (برطبق برآورد یونیسف حداقل ۴۶۳ میلیون دانش آموز از چنین امکانی محرومند). کرونا مسبب بسیاری از کمبودهای اقتصادی نیز برای خانواده‌ها بوده است. تا آنجا که براساس گزارش‌ها، درصد بچه‌های فقیر از لحاظ آموزشی و سلامتی در دنیا، از چهل و هفت درصد به پنجاه و شش درصد رسیده است و بالغ بر صد وپنجاه میلیون کودک در فقر کامل و بدون دسترسی به خدمات ضروری به سر می‌برند. حدود ۱۶۸ میلیون دانش‌آموز در سراسر جهان، فروردین سال ۱۳۹۹ تا فروردین ۱۴۰۰ را بدون هیچ آموزش مدرسه‌ای گذرانده‌اند و از هر هفت دانش آموز تنها یک نفر توانسته بیش از سه چهارم سال تحصیلی را در مدرسه باشد(۲).

ایران هم به نسبت دیگر کشورها اوضاع بهتری را تجربه نمی کند. حجم عظیم معضلات ناشی از دوران کرونا و تاثیر مستقیم آن بر اقتصاد -علاوه بر مشکلات کشور حتی پیش از کرونا در این مقوله- نگرانی را در مورد نسل آتیه ساز کشور به شدت بالا برده است. در یک نمونه‌ی گزارش شده از مناطق مختلف کشور، استان خراسان رضوی -که به واسطه‌ی جمعیت ساکنین (۶/۵ میلیون نفر) و تعداد و تنوع دانش آموزان (افزون بر یک میلیون و سیصد هزار نفر) نمونه‌ای مناسب برای بررسی است- در سال گذشته در زمینه‌ی ترک تحصیل صد در صد افزایش داشته است و بالغ بر چهل هزار دانش‌آموز خیلی زود از ادامه‌ی تحصیل بازمانده‌اند(۳).

کاهش تعداد آموزش‌یافتگان علمی، فرهنگی و اجتماعی به نسبت جمعیت در آینده، بحران هایی به‌مراتب عمیقتر از امروز، در روابط بین انسان‌ها را رقم خواهد زد. اختلاف طبقاتی-فرهنگی بیشتر، کمبود فضای گفتگو در میان بشر آینده و هزاران چالش بزرگ و کوچک برای آینده‌ی ساکنین کره‌ی زمین، نمایی نه چندان خوشایند از این بحران است.

در این میان به نظر می‌رسد تلاش برای فعالیت‌های کمک‌رسان در تمام دنیا و از آن جمله ایران، دیگر نه تنها معنای صرفا کار خیر به خود می‌گیرد که وظیفه و مسئولیت اجتماعی‌ای است که بر شانه‌های تک تک ساکنان زمین سنگینی می کند. پر واضح است که همه‌ی این تلاش‌ها نمی‌تواند همه ی ناخوشایندی‌های ناشی از کرونا را در آینده بشر از بین ببرد، اما می‌توان به این امید داشت که با کمک‌ها در قالب‌های مختلف به دانش آموزان و تحصیل آنها، به انتظار دنیایی بهتر از پیش‌بینی کنونی رسید.

Photo Credit: PhotoShahr
Photographer: Mahdieh Ghafoorian

1-www.sobhe-no.ir/newspaper/1110/9/45559
2-www.data.unicef.org/covid-19-and-children
3-www.irna.ir/news/84156570

آموزش در دوران بیماری همه‌گیر

مهسا رویین تن

بیماری‌های همه گیر در طول تاریخ بارها در زمان‌ها و مکان های مختلف شیوع پیدا کرده‌اند و از این نظر کووید ۱۹ بیماری خارق العاده‌ای نیست. آنچه که جالب توجه است نحوه‌ی برخورد انسان‌ها در زمان‌ها و مکان‌های مختلف با بیماری‌های همه‌گیر است. با وجود پیشرفت‌های شگفت انگیز علمی در حوزه‌های مختلف و هم‌چنین هشدارهای قبلی برخی دانشمندان و صاحب‌نظران در این‌باره، آنچه که باعث تعجب است نه کووید ۱۹، بلکه غافلگیری ما و چگونگی مدیریت این بحران است. یکی از حوزه‌های مهم مدیریت بحران در این دوران و در سراسر دنیا حوزه آموزش بوده است.

چالش‌های آموزش اینترنتی در ایران

اگر اطراف و اطرافیانمان را به دقت نگاه کنیم، حتی بدون وجود آمار دقیق و به‌روز، می‌توانیم بسیاری از چالش‌های آموزش اینترنتی را مشاهده کنیم:

۱- عدم دسترسی معلمان، دانش آموزان و والدین به تکنولوژی لازم همچون لپتاپ، تبلت و اینترنت پر سرعت:

متاسفانه هم به دلیل عدم احساس نیاز از سوی برخی اقشار جامعه و هم به دلیل گرانی وسایل الکترونیکی، بسیاری از معلمان، دانش آموزان و والدین آنها در دوران شیوع بیماری کرونا از وسایل لازم جهت آموزش و یادگیری اینترنتی بی‌بهره بوده و هستند.

۲- عدم توانایی افراد در استفاده از تکنولوژی:

افرادی که به وسایل الکترونیکی دسترسی داشتند و یا توانستند بعدا آن را فراهم کنند نیز به دلیل عدم آموزش کافی و مناسب در استفاده از آنها در مقام معلم برای تدریس یا به عنوان دانش آموز و والدین دانش آموز، برای یادگیری مشکلات عدیده داشتند. همین موضوع متاسفانه باعث افزایش حجم ساعات کاری معلمان و دلزدگی برخی از دانش‌آموزان شده است.

۳- دسترسی گسترده کودکان به فضای اینترنت بدون نظارت:

از سوی دیگر، با اینترنتی شدن مدارس، کودکان امکان بیشتری برای دسترسی به اینترنت پیدا کردند. در حالی که بسیاری از خانواده‌ها به دلیل ناتوانی در استفاده از تکنولوژی امکان نظارت بر این بستر را نداشتند. این موضوع نه تنها کودکان را در معرض محتواهای نامناسب قرار داد، بلکه آنها را بیش از پیش در معرض برخی از جرایم سایبری مثل مزاحمت‌های سایبری و کودک آزاری نیز قرار داده است.

٤- بی تحرکی کودکان و چاق:

کودکان به ویژه کودکانی که در آپارتمان و در شهرهای بزرگ زندگی می‌کنند مانند بزرگسالان با ماندن در خانه و محرومیت از ورزش در مدرسه و باشگاه‌های ورزشی بیش از پیش به کم تحرکی فیزیکی، اختلال چاق و ضعف‌های بدنی دچار می‌شوند.

۵- مغفول ماندن هنر و فعالیت‌های پرورشی و اجتماعی:

در پی دشواری‌های آموزش آنلاین و ماندن طولانی مدت کودکان در خانه، بخش مهمی از وظیفه‌ی مدرسه در حوزه پرورش و هنر، امکان عملی پیدا نکرده است. هم‌چنین جای نگرانی است که تضعیف مهارت های اجتماعی کودکان مثل انجام کارهای گروهی، دوست یابی و ...، حتی بعد از باز شدن مدارس نیز آثار خود را به جای بگذارد.

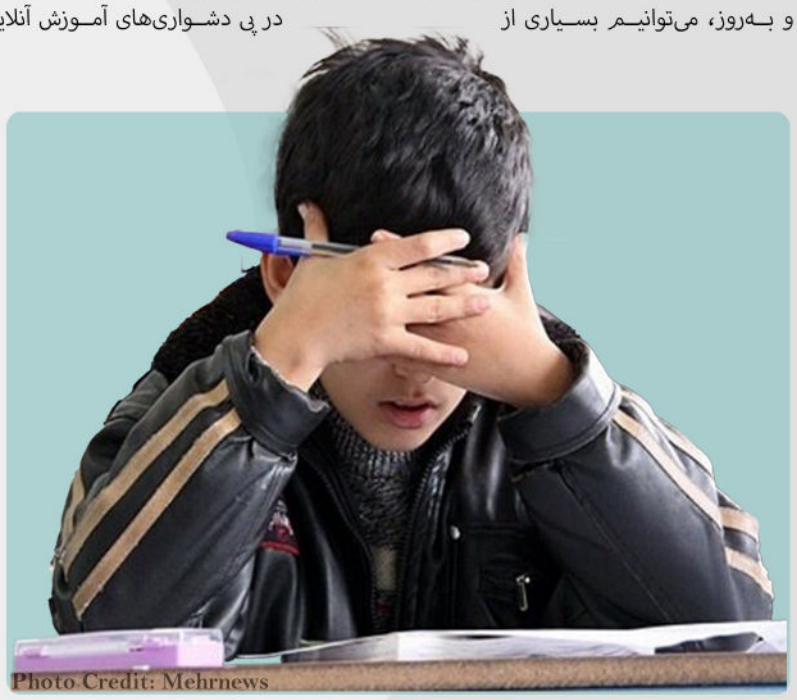
Photo Credit: Mehrnews

٦- تحریم ها و فیلترینگ:

تحریم‌ها و فیلترینگ از دیگر مواردی هستند که از داخل یا خارج، دسترسی به برخی منابع آموزشی و پلتفرم‌ها و در نتیجه آموزش یا تحصیل را برای افراد دشوار کرده‌اند.

۷- به‌روز نبودن آموزش و پرورش در ایران:

روش‌های آموزشی در ایران با در نظر گرفتن پیشرفت تکنولوژی به‌روز و متناسب با نیازهای واقعی جامعه نبوده است و بحرانی مثل بیماری کرونا این ضعف موجود را پررنگ‌تر کرده است.

تجربیات موفق آموزش اینترنتی در دنیا

کشورهای مختلف تجربیات متفاوتی را از آموزش اینترنتی به صورت آنلاین و آفلاین گزارش کرده‌اند. مدارس موفق علل موفقیت خود را به اشتراک گذاشته‌اند و از آنجا که بررسی آنها آموزنده است، به طور خلاصه به چند مورد اشاره می‌شود:

۱- رابطه‌ی قوی و پایدار بین مدرسه و والدین به بهبود آموزش آنلاین و سلامتی بچه‌ها منجر شده است.
۲- ارایه‌ی خدمات پشتیبانی فنی به معلم‌ها و دانش‌آموزان، به بهبود کیفیت تجربه تدریس و تحصیل اینترنتی انجامیده است.
۳- معلمانی که با دانش‌آموزان قبل و بعد از کلاس تماس برقرار کرده و در مورد اهداف و مواد درسی با آنها گفت‌وگو کرده‌اند و بعد از آموزش تصویری، فیلم ضبط شده‌اش را نیز برای آنها فرستاده‌اند از بازدهی کلاس‌های خود رضایت بیشتری داشته‌اند.
٤- کلاس‌های کم جمعیت چه به صورت اینترنتی و چه به صورت حضوری، در دوران همه‌گیری تجربه بهتری را برای افراد ایجاد کرده‌اند.
٥- مدیریت خلاق و کارآمد آموزشی و تقویت روابط معلمان با یکدیگر برای برنامه ریزی‌های درسی و تبادل روش‌های آموزشی، از دیگر عوامل موفقیت این شیوه‌ی آموزش بوده است.
٦- والدینی که همکاری موثری با مدرسه و معلمین داشتند نیز به بهبود کیفیت آموزش کمک کرده‌اند.
۷- در مواردی گزارش شده دانش آموزانی که قبلا در مدرسه ارتباط خوبی با معلم‌ها نداشتند در دوران آموزش اینترنتی به دفعات بیشتر با معلم تماس گرفته و وضعیت درسی‌شان بهبود یافته است.
۸- معلمانی که با اشتیاق و تعهد بیشتری این شغل را انتخاب کرده‌اند، در آموزش به شیوه‌ی جدید بهتر عمل کرده‌اند.
(منبع: Inclusive education amid COVID: Lessons from tea-chers worldwide – Monash Lens)

چرا آموزش حضوری مهم است؟

با وجود تجربیات موفقیت‌آمیز در آموزش اینترنتی به صورت آنلاین یا آفلاین، کماکان تلاش برای باز شدن مدارس در اولویت اکثر کشورها بوده است. چرا باز شدن مدارس به این اندازه اهمیت دارد؟

دلایل مهمی برای این موضوع می‌توان برشمرد. از مهم‌ترین این دلایل، یکی اینکه حضور دانش آموزان در مدارس، فضای بهتری را در اختیار والدین برای انجام وظایف شغلی و نقش مولد آنها در اقتصاد قرار می‌دهد. به علاوه، آموزش اینترنتی در دنیا و در ایران می‌تواند باعث افزایش شکاف طبقاتی غنی و فقیر در جامعه شود. دانش آموزان طبقات بالاتر با در اختیار داشتن امکانات فنی و اوقات فراغت بیشتر، فرصت بهتری برای پرداختن به سایر مهارت‌هایی که توان مالی خانواده‌هایشان امکانش را فراهم می‌نماید، خواهند داشت. در حالی که اقشار ضعیف جوامع، از جمله در ایران، نه تنها مجبور به ترک تحصیل می‌شوند یا به سختی تحصیل خود را ادامه می‌دهند، بلکه از آموختن مهارت‌های ورزشی، هنری و گاهی خدمات بهداشتی که ممکن است مدرسه برای آنها فراهم کند محروم می‌مانند.

بنابراین اگر آموزش را یکی از پایه‌های اساسی توسعه بدانیم که می‌دانیم، به‌روز کردن روش‌های آموزشی، محتویات و مواد درسی، آموزش مسایل فنی و مرتبط با تکنولوژی به معلمان و دانش آموزان، باید از اولویت‌های هر دولتی در ایران باشد. هم‌چنین با افزایش حقوق و مزایای شغل آموزگاری جهت جذب افراد باانگیزه، مشتاق و متعهد در این حرفه، فراهم کردن منابع مالی برای برگزاری کلاس‌های کم‌جمعیت، و در اختیار قرار دادن وسایل الکترونیکی و اینترنت پر سرعت برای دانش آموزان محروم، می‌توان در راستای افزایش کیفیت آموزش و پرورش، کاهش نابرابری‌های اقتصادی، اجتماعی و جنسیتی و در نهایت، توسعه گام نهاد.

Photo Credit: Young Journalist Club

بی‌دبستـــــــــــان

آصفه غدیری بیدهندی

نمی‌دونم روزهای اولش رو یادتون هست؟ وقتی فکر می کردیم این یه شمارش معکوسه، آخر بازی، و چیزی تا تموم شدن دنیا نمونده؟
فقط یه کم بیشتر از یک سال گذشته اما خوب، آدم عجیب فراموشکاره!
واسه همین می‌گم، منظورم اون روزهاییه که تو تنهایی‌مون چپیدیم و از هم فرار کردیم. خریدها رو شستیم و عید و عروسی و عزا سرمون نشد.
وقتی طبیعت، بهترین حالش تو این چند ساله رو تجربه کرد و زمین نفس کشید! اون روزهایی که فکر می‌کردیم اگه کسی کرونا بگیره، دیگه راه برگشتی نیست و حتما کار تمومه.
نمی‌دونم باورتون میشه یا نه ولی من درست تو همون روزها عاشق این بیماری شدم. خُل و دیوونه هم نبودم. فقط فکر می‌کردم برای اولین بار و شاید تنها همین یک‌بار، چیزی هست که داره بین آدم‌ها مساوی تقسیم میشه، و برابری اونقدر برای من تازه و شیرین بود که دیگه فرق نداشت این انصاف و عدالت توی مرگ باشه، حتی اگه قرار بود نصیب خودم بشه!
فکر می‌کردم کرونا اومده تا شاهزاده و گدا رو با هم بکُشه و براش هم نه نژاد و ملیت مهمه، نه امکانات و حساب بانکی! پیش خودم گفتم هر چقدر زندگی همیشه ناعادلانه بوده، شاید مرگ حالا و بعد از میلیون‌ها سال یاد گرفته که چطور با ما مخلوقات یکسان، یک‌جور برخورد کنه.
افسوس ولی! که ساده بودم و باز گول خوردم! باور کرده بودم که شاید تساوی می‌تونه جایی بیرون از ذهنی کمال‌گرا، توی دنیای واقعی هم وجود داشته باشه!
اما نه! نه مرگ مساوی تقسیم شده بود و نه بیماری و نه حتی قرنطینه!
زود فهمیدم و برگشتم به سیاهی‌های دنیای واقعی، اما فکرم هنوز گاهی میره پیش بچه‌هایی که احتمالا چند تا دونه سواله تو ذهنشون و نمیدونن این زندگی هرگز قرار نبوده که برابر باشه!
راستش، بچه‌ها از اول این روزهای عجیب، کنار باقی فکرها توی سرم وول می‌خوردند.
اولش من هم شریک خوشحالی‌شون بودم که شک ندارم فکر می‌کردند چه تعطیلات مفت و بی‌تکلیفی نصیبشون شده! و خبر نداشتن که قراره هم طولانی‌ترین خونه‌نشینی زندگی کوتاه چند ساله‌شون رو تجربه کنن، و هم شاید تلخ‌تر از همیشه، طعم تفاوت رو!
کرونا که فکر کرده بودم به کیستی آدم‌ها کاری نداره، یاد خیلی از بچه‌ها آورد که تبلت و و لپتاپ و کامپیوتر و گوشی هوشمند ندارن! که اگه تا به حال می‌گفتن به داشتنش نیازی ندارن، حالا می‌دونن این پوله که نیست برای خریدن! که قرنطینه وقتی به اون‌ها میرسه معنا نداره و باباشون تو همین شرایط هم، مجبوره بره سرکار و حتی نمی‌تونه موبایلش رو همراهش نبره! که خرجی روزانه کفاف بسته‌های اینترنت رو، حتی اگه آنتنی برای وصل شدن باشه، نمیده و حتی با وجود موبایل و تبلت کلاس رفتن‌های مجازی بی‌هزینه نیست!
مطمئنم خیلی از بچه‌ها تو همین مدت بود که فکر کردن با بقیه "فرق" دارن. تفاوتی که این‌بار توی پوشیدن روپوش مدرسه‌ی سال‌های پیش و کیفی که قبلا مال بچه‌ی دیگری بوده، نبود! فقدان و نداری این‌بار بچه‌ها رو نه فقط متمایز و انگشت نما، که طوری از دیگران جدا می‌کرد که شاید با اون دل‌های کوچیکشون آرزو می‌کردن کرونا زودتر تموم و مدرسه ها باز بشن تا بتونن برگردن سر همون کلاس‌هایی که اگر میز و نیمکت و خیلی چیزها نداشت، اگر توی کپر یا چادر بود و اگر دو تا روستا اون طرف‌تر بود، بازم اسمش کلاس بود.
اینجوری شاید بقیه نمی‌فهمیدن که اینا روستاشون اینترنت نداشته، که یک گوشی دست دوم هم نداشتن باهاش سر کلاس حاضر شن!
حالا احتمالا، اون‌ها هم با خودشون فکر می‌کنن چرا؟ مگه چه فرق هست بین اون‌ها و بقیه؟
اگر می‌شد دوست داشتم به دونه‌دونه‌شون، میلیون بار هم اگه طول بکشه بگم: هنوز خیلی زوده، شاید بعدا بفهمی...
با اینکه خودم هم هیچ‌وقت نفهمیدم. البته به جاش، هرچند دیر، یاد گرفتم که دیگه عدالت رو هم باور نکنم! ولی مهربونی دل‌های آدم‌ها رو چرا. که دنیا نخواست و نمی‌خواد، ولی ما با هم، اگه بخوایم، می‌تونیم!

Photo Credit: Sepideh Delavari

کرونا و فقر آموزشـــی

فهیمه ضیائی

آثار سوء همه‌گیری ویروس کرونا بر آموزش کودکان در همه جای دنیا از آنچه که در ابتدا تصور می‌شد، بیشتر بود. اولین و مهم‌ترین تاثیر این همه‌گیری در عمیق‌تر کردن شکاف عدالت آموزشی خود را نشان داد. شکافی که به خاطر تبدیل شدن آموزش از حضور در سر کلاس و پای تخته، به حضور پای لپتاپ و موبایل، و استفاده از تکنولوژی‌های بروز بوجود آمد. خطر ترک تحصیل دائمی کودکان پس از شیوع کرونا فقط مختص ایران نیست و این پاندمی وضعیت کودکان محروم در همه جوامع سنتی و فقیر را دچار بحران کرده است. یونیسف در بیانیه‌ی خود درباره عدم بازگشت کودکان آسیب‌پذیر به مدرسه هشدار داده و سازمان حامی کودکان، Save the Children، نیز اعلام کرده: «کرونا صدها هزار دختر زیر سن قانونی را به ازدواج اجباری می‌کشاند.»

بنابر گزارش‌ها در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ در ایران، بیش از ۱۴۷ هزار کودک (۱) تنها در مقطع ابتدایی در ایران از تحصیل بازمانده‌اند و در صورتی که تدابیر لازم برای بازگشت آنان به تحصیل اتخاذ نشود، تبعات رنج آور آن به شکل‌های مختلف آسیب‌های اجتماعی نظیر افزایش آمار کودک‌همسری، رواج بزهکاری و قاچاق مواد مخدر، خشونت و درگیری‌های اجتماعی و... خود را نشان خواهد داد. مروری هرچند کوتاه بر اخبار خودکشی کودکان در ماه‌های اخیر که با محروم ماندن از آموزش آنلاین مرتبط است، از جمله خبر خودکشی محمد موسوی‌زاده کودک ۱۱ ساله بوشهری و پرستو جلیلی آذر کودک ۱۳ ساله اهل ارومیه نشان می‌دهد که تبعات ناگوار بحران کرونا بر از بین بردن عدالت آموزشی به شکل‌های نگران‌کننده ای درحال بروز است. بر اساس نظریه‌ی سیستم‌های پویا، چرخه‌ی فقر، محرومیت از امکانات آموزشی و توان رقابت با دیگر همسالان، ترک تحصیل، و آسیب‌های اجتماعی ناشی از عدم آموزش صحیح چرخه‌ی معیوبی است که تا زمانی که جایی، توسط نهادی، شکسته نشود می‌تواند ادامه پیدا کند و آثار سوء خود را بر روان جامعه باق بگذارد و هزینه‌های هنگفت خود را تحمیل کند. هزینه‌هایی که بسیار بسیار بزرگتر و سنگین‌تر از خرید امکانات تکنولوژیک آموزشی و تهیه امکانات و زیرساخت‌ها برای کودکان و نوجوانان دهک پایین جامعه است.

تجربه‌ی سال‌های اخیر نشان داده است که جز با همراهی و همیاری خیرین و نهادهای مستقل اجتماعی و مدنی، راه دراز شکستن زنجیره‌ی فقر در جامعه‌ی ایران امکان پذیر نیست. بار مسئولیتی که باید به طور عمده بر دوش سیاست‌گذاران قرار داده شود را مردم از طریق نهادسازی به دوش می‌کشند. این شیوه، اگرچه فاقد سرعت‌بخشی لازم برای کاهش زنجیره‌ی فقر است -چرا که فقر و آسیب‌های ناشی از آن با سرعت زیادی تحت تاثیر سیاست‌های اقتصادی دولت‌ها در حال گسترش بوده و از حرکت باز نایستاده است- اما دست کم به افزایش امید در میان طبقات پایین دست جامعه کمک می‌کند و چراغیست که در تاریکیِ آسیب‌پذیری و رنج، روشن می‌شود.

1-www.magiran.com/article/4087161

Photo Credit: Young Journalist Club

انجمن در سه ماه گذشته

کارگروه تشکیلات

در این سلسله گزارش‌ها قصد داریم به طور خلاصه به روند اجرای طرح‌های مصوب انجمن، میزان همیاری‌ها و وضعیت کلی انجمن در سه ماهه‌ی گذشته‌ی میلادی بپردازیم. امید است که این گزارش‌ها و آمارها به شفافیت بیشتر عملکرد انجمن منجر شود و همراهان عزیز را بیش از پیش از اخبار، روند و رویکرد انجمن آگاه سازد. لازم به ذکر است که این گزارش کلی و خلاصه‌ای از در سه ماهه گذشته می‌باشد و جزییات دقیق هر طرح منحصرا، بعد از اتمام آن از طریق وبسایت و شبکه‌های مجازی انجمن در اختیار همراهان عزیز قرار می‌گیرد.

مهم‌ترین رخداد سه ماهه‌ی اول سال ۲۰۲۱ انجمن همراهان بدون مرز، برگزاری مجمع عمومی سالیانه در تاریخ ۱۲ بهمن ۱۳۹۹ (۳۱ ژانویه ۲۰۲۱) بود که با رای اعضای انجمن، هیئت رئیسه‌ی جدید انتخاب شدند. کارگروه سیاست گذاری در کارگروه ایران ادغام شد و تشکیل کارگروه روابط عمومی با هدف افزایش ارتباطات و اطلاع رسانی با اعضای انجمن و نیز انجمن‌های خیریه‌ی خارج از ایران تصویب شد.

عکس یک - طرح خرید تبلت برای دانش‌آموزان کم برخوردار

در این مدت، با تلاش فراوان کارگروه وبسایت، وبسایت انجمن به زبان فارسی آماده شد و در اختیار عموم قرار گرفت. همراهان عزیز می‌توانند با مراجعه به وبسایت، از تمامی اخبار، طرح‌ها و فعالیت‌های انجمن آگاه شوند. همچنین امکان همیاری مالی منظم و موردی، از طریق درگاه اینترنتی فراهم شده است و با توجه به مصوبه‌ی هیئت رئیسه، تمامی همیاری‌ها از طریق سیستم پرداخت آنلاین وبسایت انجام خواهد گرفت و همراهان می‌توانند با اطمینان و به راحتی از طریق درگاه اینترنتی، همیاری مالی داشته باشند.

طرح‌های تصویب و اجرا شده‌ی انجمن در سه ماهه‌ی اول سال ۲۰۲۱ به شرح زیر هستند:

خرید تبلت برای دانش‌آموزان کم برخوردار- آذر ۹۹

با توجه به شیوع ویروس کرونا و تعطیلی مدارس و ادامه روند آموزش آنلاین، متاسفانه بسیاری از دانش‌آموزان مقاطع مختلف به دلیل نداشتن امکان استفاده از ابزارهای هوشمند از ادامه تحصیل بازماندند. انجمن همراهان بدون مرز در این طرح که با مشارکت شرکت دیجی‌کالا انجام شد، با برگزاری کارزاری، تصمیم به تهیه‌ی ۱۴۰ تبلت متناسب با نیازهای آموزشی دانش‌آموزان در مناطق مختلف گرفت(۱۲۰ تبلت توسط همراهان و ۲۰ عدد توسط شرکت دیجی کالا).

این طرح در استان‌های خراسان جنوبی، آذربایجان شرقی و غربی، کردستان و خوزستان اجرا شد. رابطین انجمن در مناطق مختلف، دانش‌آموزان را براساس پیشرفت تحصیلی، سخت کوشی و بضاعت مالی خانواده‌ی دانش‌آموز انتخاب کردند. همچنین خانواده‌هایی که فرزندان محصل آنها بیش از یک نفر بودند در اولویت قرار داشتند تا تعداد دانش‌آموز بیشتری بتوانند از تبلت‌های تهیه شده استفاده نمایند.

در این طرح مجموعا برای تهیه‌ی ۱۲۶ تبلت توسط انجمن، ۱۲۳۵۳ یورو هزینه شد که مقدار ۱۰۳۵۳ یورو آن با همیاری شما همراهان عزیز در کارزار جمع آوری و ۲۰۰۰ یورو هم از صندوق انجمن همراهان بدون مرز تامین گردید (عکس شماره یک).

بورسیه‌ی تحصیلی کردستان - آذر ۹۹

مجری این طرح انجمن همین لاوان سوران است و انجمن همراهان بدون مرز با اختصاص بورسیه برای ۱۶ دانش‌آموز به مدت ۸ ماه، این عزیزان را در ادامه‌ی تحصیل و ورود به دانشگاه یاری می‌کند. مبلغ بورسیه مستقیما به کارت بانکی این عزیزان واریز می‌شود و تحت نظارت مستقیم مجری طرح هستند. مجری طرح کمک هزینه را تنها به این شرط پرداخت خواهد کرد که کودکان فقط بر روی درس خواندن تمرکز کنند و روند تحصیلی قابل قبولی داشته باشند.

مجری و ناظر طرح، معلم رسمی آموزش و پرورش در منطقه است که از معتمدین انجمن همراهان بدون مرز هستند. ایشان بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان نظارت دارند، به این نحو که دانش‌آموزان هر شب موظفند طی تماس تلفنی ده دقیقه‌ای به ایشان گزارش دهند و هر هفته یک بار با دانش‌آموزان ملاقات حضوری دارد و دانش‌آموزان هر هفته برنامه‌ی هفتگی دریافت می کنند. با توجه به بیماری خاص دو نفر از این دانش‌آموزان، کمک هزینه ی درمانی برای این طرح به صورت ماهیانه برای تمامی دانش‌آموزان تعریف شده است. مجری طرح بر مبنای نیاز ماهانه دانش‌آموزان، حق برداشت

عکس دو - کتابخانه‌ی روستای گارکندی

ماهانـه دانش‌آمـوزان، حـق برداشـت از ایـن کمـک هزینـه‌ی ماهیانه را دارد.

در ایـن طـرح، ۵ میلیـون تومـان هزینـه‌ی خریـد کتاب‌هـای کمک درسی در نظـر گرفتـه شـد کـه ۲ میلیـون تومـان از آن توسـط خـیر دیگـری پرداخـت شـده اسـت. همچنین بـا همیـاری دیگـر خیریـن و معلم‌هـا، بـرای دانش‌آمـوزان کلاس‌هـای آمـوزشی بـرای آمـاده سازی کنکور دانشگاه برگزار می‌شود.

بودجه‌ی این طرح ۸۲/٦ میلیون تومان است.

وام بدون بهره خرید لپ تاپ - آذر۹۹

ایـن طـرح شـامل کمـک هزینـه‌ی خریـد یـک دسـتگاه لـپ تـاپ بـه صـورت وام بـدون بهـره بـه مبلـغ ۱/٦ میلیـون تومـان و بـا اقسـاط طولانی‌مـدت بـرای یـک فارغ‌التحصیـل رشـته‌ی آمـار می‌باشـد. وی دانشـجویی بـا اسـتعداد و پرتـلاش اسـت کـه با معـدل کل ۱٦/۳۰ از دانشـگاه فارغ‌التحصیـل شده‌اسـت. او بـه علـت نداشـتن لـپ تـاپ (ابـزار کار مـورد نیـاز در ایـن رشـته) و آشـنا نبـودن بـا نـرم افزارهـای کاربـردی مـورد نیـاز، بـرای ورود بـه بـازار کار موفـق نبـوده اسـت. بنابرایـن انجمـن هزینـه‌ی لازم بـرای تهیـه یـک لـپ تـاپ مناسب برای ایشان را تقبل کرد.

فارغ‌التحصیـل عزیـز متعهـد گردیـده اسـت تـا پـس از مـدت یکسـال و فراگـیری نـرم افزارهـای لازم و اشـتغال، کمـک هزینـه انجمـن همراهـان بـدون مـرز را بـه صـورت ماهانـه در اقسـاط ۳۰۰،۰۰۰ تومانی بازپرداخت نماید.

طرح خرید کتاب برای کتابخانه‌ی روستای گارکندی - دی ۹۹

در ایـن طـرح، انجمـن در راسـتای پشـتیبانی دانش‌آمـوزان ایـن روسـتا بـرای آمـادگی بهـتر بـرای کنکـور، کتاب‌هـای کمک‌درسی در رشـته علـوم انسـانی و تجـربی پایـه دهـم، یازدهـم و دوازدهـم را تقدیـم کتابخانـه‌ی روسـتا نمـود. خریـد ایـن کتاب‌هـا بـا نظـر، پیشـنهاد و همیـاری کتابـدار کتابخانـه، کـه سرپـاز معلـم اسـت، انجـام گرفـت. ایـن کتابخانـه در مرحلـه‌ی بعـد بـه کتاب‌هـای عمومی خصوصا در رده سنی کودک و نوجوانان نیاز دارد (عکس شماره دو).

بودجه‌ی اختصاصی برای این پروژه ۳/٤۵ میلیون تومان بود.

بورسیه‌ی تحصیلی کرمانشاه - دی ۹۹

مجـری ایـن طـرح انجمـن خیریـه نیـک بنیـادان مهـرگان کرمانشـاه اسـت و انجمـن همراهـان بـدون مـرز بـا اختصـاص بورسـیه بـرای ۵ دانش‌آمـوز بـه مـدت یـک سـال، ایـن عزیـزان را در ادامـه‌ی تحصیل یاری می‌کند.

موسسـه مهـرگان، کمک‌هـای خـود را کـه اکـثرا بـه صـورت امکانـات مـورد نیـاز کـودکان می‌باشـد بـا توجـه بـه اولویـت رشـد و ارتقـای کـودک تهیـه و توسـط تسـهیل‌گران بـه دسـت آنهـا می‌رسـاند. کـودکان بـا توجـه بـه محـل زنـدگی، دارای تسـهیلگر اختصاصی بـوده و شرایـط زنـدگی و نیازهـای آنهـا بـه صـورت مـداوم بـررسی و پایـش می‌گردد.

بودجـه‌ی در نظـر گرفتـه شـده بـرای ایـن طـرح ۲ میلیـون تومـان در ماه می‌باشد.

طرح عیدانه ۱۴۰۰، ساخت مدرسه‌ی ٤ کلاسه - اسفند ۹۹

از ابتـدای تاسـیس انجمـن، دو طـرح ثابـت سـالانه بـه نام‌هـای عیدانـه (پیـش از شروع عیـد نـوروز) و مهرانـه (قبـل از شروع سـال تحصیـلی) در برنامه‌هـای انجمـن قـرار گرفتنـد. امسـال نیـز اجـرای پیشـنهاد و تصویـب طـرح عیدانـه در دسـتور کار انجمـن قـرار گرفـت. عیدانـه ۱۴۰۰ متفـاوت بـا سـال‌های پیـش، بـا همـکاری

عکس سه - تکمیل مدرسه چهار کلاسه در روستای خسروآباد

مشترکی با انجمن مادران علیه فقر در آمریکا (Moms Against Poverty) تصویب شد.

در راستای اهداف انجمن، کمک مالی مستقیم برای بهبود زیرساخت‌های آموزشی برای این طرح تصویب شد. در طرح عیدانه ۱۴۰۰، یک مدرسه‌ی نیمه کاره ٤ کلاسه برای ۱۴۰ دانش آموز در استان خراسان جنوبی، شهرستان طبس روستای خسروآباد از طریق سازمان نوسازی مدارس و با تامین بودجه‌ی باقیمانده‌ی یک پروژه به مبلغ ۸۰۰ میلیون تومان در سال تحصیلی جدید آماده‌ی بهره برداری می‌شود. ارزش کلی این پروژه ۵/۳ میلیارد تومان است. طبق گفته‌ی سازمان نوسازی مدارس، این مدرسه در شهریور ۱۴۰۰ تکمیل و با پیش‌بینی کادر آموزشی موردنیاز، به بهره‌برداری می‌رسد (عکس شماره سه).

بودجه ی مورد نیاز طرح عیدانه، ۱۵۷۹۵ یورو، در کارزار شش هفته‌ای، با همیاری ۳٦۸ عزیز از ۱۹ کشور تامین شد.

طرح حمایت آموزشی و توانمندســـازی کودکان - بهمن ۹۹

این طرح شامل پرداخت هزینه‌های ثبت نام، رفت و آمد، آموزش مجازی (اینترنت) و معلم، جهت حمایت آموزشی و توانمندسازی کودکان و نوجوانان یک خانواده در شیراز است.

انجمن همراهان بدون مرز، در دو سال گذشته در یک طرح ۹ ماهه و دو طرح ۳ ماهه، بخشی از هزینه‌های توانمندسازی نوجوانان با استعداد و پرتلاش این خانواده را متقبل شده بود و اینک امید است با پرداخت هزینه‌ی معلم خیاطی ایشان، روند یادگیری این بچه‌ها ادامه پیدا کند. حال که شرایط جهت آموزش‌های توانمندسازی و حرفه‌آموزی نوجوانان این خانواده مهیا شده است، استمرار این طرح حمایتی می‌تواند آینده‌ی خوبی را برای اعضای خانواده رقم بزند. امید است بتوانیم در آینده ای نزدیک شاهد استقلال این عزیزان باشیم.

بودجه‌ی مورد نیاز این طرح برای مدت ٦ ماه، ٦/٦ میلیون تومان است.

طـرح خریـد کفـش عیـد بـرای کـودکان بی‌سرپرسـت و بدسرپرست بروجرد - فروردین ۱۴۰۰

بعد از اجرای موفقیت‌آمیز طرح عیدانه ۱۴۰۰ و آغاز سال تحصیلی در مناطق محروم روستایی و حاشیه‌نشین شهرستان بروجرد، بر آن شدیم تا در آغاز سال نو نیز در کنار این عزیزان باشیم. بخش قابل توجهی از جامعه هدف این طرح را فرزندان خانواده‌های بدسرپرست و به نوعی بی‌سرپرست (پدر خانواده در زندان است) شامل می‌شوند. در اجرای این طرح خیرین فعال و معتمدین بازار بروجرد و همچنین بخش مددکاری زندان بروجرد همراه انجمن بودند؛ و ما را از نظر کسب اطلاعات دقیق از خانواده‌های نیازمند، انجام خرید با پایین‌ترین قیمت و کیفیت مناسب، و همچنین توزیع مناسب به نحوی که عزت نفس و کرامت انسانی این عزیزان را مدنظر داشته باشد، یاری کردند.

عکس چهار - همیاری‌های انجمن در سه ماهه اول سال ۲۰۲۱

با هماهنگی‌های صورت گرفته، قرارداد با فروشگاه مورد نظر توسط سازمان بهزیستی منعقد و از سوی سازمان بهزیستی برای خانواده دانش‌آموزان موردنظر، بن خرید کفش اهدا شد تا با مراجعه به فروشگاه بتوانند کفش مورد نظر خود را انتخاب و تهیه نمایند.

در این طرح با اختصاص۴۳/۲ میلیون تومان، به ۳٦۰ دانش-آموز کفش تقدیم شد.

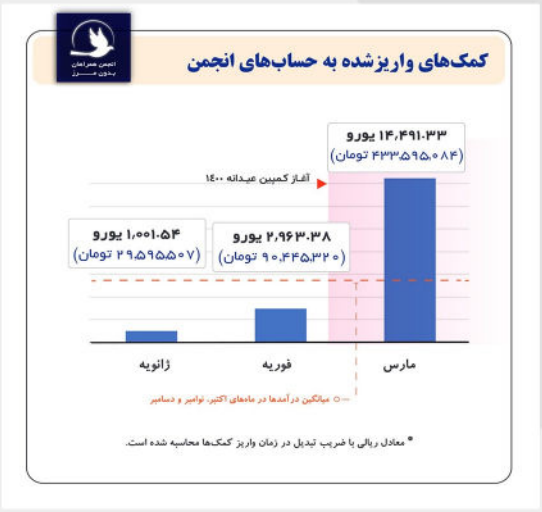

عکس پنج - کمک‌های واریزی به انجمن در سه ماهه اول سال ۲۰۲۱

کارگروه مالی انجمن همراهان بدون مرز، هر سه ماه، گزارشی دقیق و شفاف از میزان درآمدهای انجمن، هزینه‌های جاری انجمن، یاری‌رسانی‌های انجمن به طرح‌های مصوب و اجرا شده ارائه می‌دهد. هریک از اعضا می‌توانند سوالات و ابهامات خود را، با دبیر کارگروه و یا بازرس انجمن مطرح نمایند.

لازم به ذکر است که انجمن از تمامی همراهان خود تقاضا دارد که طرح‌ها و فعالیتهای انجمن را از طریق مشارکت‌های ماهیانه و منظم همراهی کنند. کمک‌های منظم ماهانه به انجمن، امکان اختصاص منظم منابع مالی را فراهم می‌کند. کارگروه مالی و کارگروه ایران با دانستن درآمد ماهیانه و ثابت انجمن، امکان برنامه‌ریزی بلندمدت را پیدا می‌کند. در سال گذشته ٤۵ نفر از همراهان بدون مرز به صورت منظم و ماهانه، از ۱۰ تا ۵۰ یورو در ماه، انجمن را یاری کردند.

مجموع همیاری‌ها به انجمن در این مدت معادل ۱۸٤۵۵/۸٦ یورو بوده است که با جزئیات بیشتر در عکس شماره چهار و پنج نشان داده شده است.

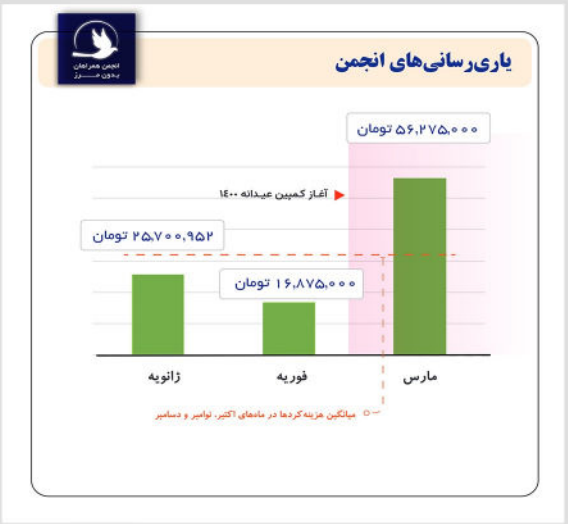

عکس شش - یاری رسانی‌های انجمن در سه ماهه اول سال ۲۰۲۱

عکس هفت - جزئیات طرح‌های اجرا شده‌ی انجمن در سه ماهه ی اول سال ۲۰۲۱

با شروع طرح عیدانه ۱۴۰۰ در ماه مارس با افزایش زیاد همیاری ها مواجه شدیم.

تمام همیاری‌های مالی این طرح از طریق وبسایت انجمن صورت گرفت (به جز همیاری ریالی).

همیاری‌های انجمن در بخش‌های مختلف با توجه به اهداف تعریف شده‌ی انجمن، به همراه بودجه‌ی درنظر گرفته شده در تصاویر شش و هفت قابل مشاهده می‌باشد. لازم به یادآوری است که جزییات تصویب و اجرای همه‌ی طرح‌ها در گزارش اختصاصی هر طرح و نیز گزارش مالی سه ماهه، به طور جداگانه در اختیار اعضا قرار می‌گیرد.

همراهان بدون مرز همواره بر این تلاشند که در گستره‌ی جغرافیایی حداکثری، یاری‌رسانی‌های خود را انجام دهند. رویکرد و عقیده‌ی ما، یاری‌رسانی فارغ از مرزهای جغرافیایی است. در شکل شماره‌ی هشت، گستره‌ی جغرافیایی همراهان بدون مرز در سه ماهه‌ی اول سال ۲۰۲۱ قابل مشاهده است.

تلاش انجمن، شناسایی افراد کم‌برخوردار توسط رابطین معتمد، فراهم آوردن امکانات و تسهیلات در حد توان مجموعه و در عین حال حفظ کرامت انسانی تمام افراد است. در هیچ یک از گزارش‌هایی که برای اعضای انجمن و نیز در صفحات مجازی انجمن منتشر می‌شود، تصویر، نام و مشخصات فرد مورد حمایت، گفته نمی‌شود.

عکس هشت - پراکندگی جغرافیایی طرح‌های انجمن در سه ماهه ی اول سال ۲۰۲۱

بر این باوریم که وظیفه‌ی انسانی هر یک از ما ایجاب می‌کند که با هدف ارتقای آگاهی جمعی آینده‌سازان کشورمان، در کنار هم بسترهایی باثبات برای آموزش و تحصیل فرزندان ایران فراهم نماییم. ما به قدم‌های کوچکمان امید داریم تا با همراهی شما عزیزان، هر چه بیشتر در راستای عدالت آموزشی و فراهم نمودن امکان تحصیل برای دانش‌آموزان قدم برداریم. به امید آنکه تمام کودکان از حق تحصیل برخوردار باشند و همه‌ی انسان‌ها، فارغ از مرز و نژاد از حداقل‌های رفاهی زندگی روزمره برخوردار باشند.

Photo Credit: Mohsen Shahvalibar

همراه بدون مرز باشیم...